

Sygn. akt I AGa 18/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 14 kwietnia 2021 roku

Sąd Apelacyjny w Szczecinie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: SSA Tomasz Sobieraj [spr.]

Sędziowie: SA Edyta Buczkowska-Żuk

SA Artur Kowalewski

po rozpoznaniu w dniu 14 kwietnia 2021 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa: (...) Bank (...) spółki akcyjnej w W.

przeciwko P. M.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego od wyroku Sądu Okręgowego w Szczecinie z dnia 30 listopada 2020 roku, sygn. akt VIII GC 641/19

oddala apelację.

Edyta Buczkowska-Żuk Tomasz Sobieraj Artur Kowalewski

Sygn. akt I AGa 18/21

UZASADNIENIE

Powódka (...) Bank (...) spółka akcyjna w W. wniosła o orzeczenie nakazem zapłaty w postępowaniu nakazowym, że pozwany P. M. ma zapłacić powódce kwotę 144.433,94 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia wniesienia pozwu a także kosztami postępowania. W uzasadnieniu strona powodowa wskazała, że zawarła z pozwanym umowę pożyczki zabezpieczonej hipoteką. W związku z zaległościami w spłacie zadłużenia z tytułu umowy powódka wypowiedziała umowę oraz wezwała pozwanego do zapłaty.

W dniu 30 maja 2019 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie wydał nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, którym nakazał pozwanemu aby zapłaciła powodowi kwotę 144.433,94 złotych z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych od 21 maja 2019 roku do dnia zapłaty oraz kwotę 1.823 złotych tytułem kosztów procesu.

Pozwany złożył zarzuty od nakazu zapłaty wnosząc o jego uchylenie w całości, oddalenie powództwa w całości i obciążenie powódki kosztami procesu według norm przepisanych w przypadku nie przedłożenia spisu kosztów. W uzasadnieniu wskazał, że powódka nie wykazała roszczenia (ani co do zasady ani co do wysokości), bowiem niewystarczające jest przedstawienie wyłącznie wyciągu z ksiąg bankowych, który ma jedynie charakter dokumentu prywatnego (a nie urzędowego). Wyciąg z ksiąg bankowych nie może stanowić dowodu na powołane okoliczności skoro pozwany go kwestionuje. Pozwany zakwestionował też prawidłowość wypowiedzenia umowy i przyczyn z jakich miałyby to nastąpić, a w konsekwencji powstania i wymagalności roszczenia. Pozwany zarzucił, że powódka nie wykazała sposobu wyliczenia przez bank kwoty dochodzonego roszczenia zarówno głównego (kapitału) jak i odsetek. Powódka nie wykazała także prawidłowości wyciągu z ksiąg bankowych w zakresie warunków, o jakich mowa w art. 95 prawa bankowego.

Postanowieniem z 23 stycznia 2020 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie uchylił w całości nakaz zapłaty wydany w sprawie VIII GNc 269/19 i rozpoznał sprawę z pominięciem przepisów o postępowaniu nakazowym.

Wyrokiem z dnia 30 listopada 2020 roku Sąd Okręgowy w Szczecinie:

- w punkcie pierwszym zasądził od pozwanego P. M. na rzecz powoda kwotę 144433,94 złotych wraz z odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 21 maja 2019 roku do dnia zapłaty,

- w punkcie drugim zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 1806 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu.

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy w Szczecinie oparł na następujących ustaleniach faktycznych i rozważaniach prawnych:

W dniu 31 marca 2016 roku pozwany P. M. prowadzący gospodarstwo rolne zawarł z Bankiem (...) S.A. w W. umowę pożyczki zabezpieczonej hipoteką nr (...). Na podstawie § 1 ust. 1 tej umowy powódka udzieliła pozwanemu jako pożyczkobiorcy pożyczki zabezpieczonej hipoteką w kwocie 150 000 złotych z przeznaczeniem na finansowanie działalności bieżącej gospodarstwa, na zasadach określonych w umowie oraz Ogólnych Warunkach Kredytowania Klientów Instytucjonalnych w Banku (...) S.A., których odbiór niniejszym pozwany potwierdził. Pożyczka została udzielona na okres od 31 marca 2016 r do 21 marca 2031 roku (§ 1 ust. 2 umowy). Zgodnie z § 2 ust. 1 umowy powódka postawiła pożyczkę do dyspozycji pozwanego w dniu 5 kwietnia 2016 roku. Pożyczka jest ewidencjonowana na rachunku kredytowym pozwanego prowadzonym przez Oddział Banku w S. zwanym dalej rachunkiem kredytowym, o numerze, którego Bank poinformować miał pozwanego na jego wniosek (§ 2 ust. 2 umowy). Pożyczka wypłacana jest jednorazowo w formie przelewu na rachunek bieżący pozwanego prowadzony w Oddziale Banku w S. (§ 2 ust. 4 umowy). Oprocentowanie pożyczki było zmienne i ustalane było w oparciu o stopę referencyjną WIBOR 3M, powiększoną o marżę Banku w wysokości 6,0 punktów procentowych w okresie do trzeciego dnia następującego po dniu uprawomocnienia się wpisu hipoteki, zaś po tym okresie o 5,0 punktów procentowych (§ 4 ust. 1 umowy). Pierwsza zmiana oprocentowania następuje po upływie 3 miesięcy od dnia podpisania umowy. Każda następna zmiana oprocentowania następuje po upływie 3 miesięcy od poprzedniej zmiany (§ 4 ust. 2 umowy). W § 7 ust. 4 umowy pozwany zobowiązał się do spłaty pożyczki w 180 ratach miesięcznych płatnych w następujących terminach i kwotach: 1) 179 rat w kwocie 833,00 złotych począwszy od 2 maja 2016 roku, 2) ostatnia 180 rata wyrównująca w kwocie 893,00 złotych płatna w dniu 21 marca 2013 roku. Zgodnie z § 7 ust. 5 umowy odsetki za dany miesiąc kalendarzowy naliczane są od dnia poprzedzającego dzień spłaty, pobierane są przez Bank ostatniego dnia każdego miesiąca, przy czym jeżeli termin spłaty pożyczki przypada przed końcem okresu odsetkowego, odsetki płatne są w dniu spłaty pożyczki. Od niespłaconej raty pożyczki w terminie określonym w ust. 4 lub z upływem okresu wypowiedzenia umowy, Bank pobiera odsetki podwyższone w wysokości 1,5 stopy oprocentowania pożyczki, obowiązującej w okresach za które odsetki są naliczane (§ 7 ust. 7 umowy). W § 10 ust. 1 umowy wskazano, że w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie zostały przez pożyczkobiorcę dotrzymane lub w przypadku utraty zdolności kredytowej przez pożyczkobiorcę, Bank może: 1) z zastrzeżeniem przepisów Prawa bankowego wypowiedzieć umowę, 2) zażądać przedstawienia przez pożyczkobiorcę w określonym terminie programu naprawczego i jego realizacji po zatwierdzeniu przez Bank, 3) zażądać ustanowienia przez pożyczkobiorcę zabezpieczenia spłaty pożyczki, 4) podwyższyć marżę Banku, o której mowa w § 4. Według § 10 ust. 2 okres wypowiedzenia umowy przez Bank wynosi 30 dni, natomiast w razie zagrożenia upadłością pożyczkobiorcy 7 dni. Zgodnie z § 10 ust. 5 po wypowiedzeniu umowy Bank podejmuje czynności windykacyjne w odniesieniu do niespłaconych należności z tytułu pożyczki i odsetek. Wypowiedzenie składane miało być w formie pisemnej, pod rygorem nieważności (§ 10 ust. 6). Powódka uruchomiła środki z tytułu pożyczki przelewając je w dniu 7 kwietnia 2016 roku na rachunek nr (...) prowadzony na rzecz pozwanego.

Pozwany po raz pierwszy wykorzystał środki z pożyczki w kwocie 11701,86 złotych 7 kwietnia 2016 roku, a następnie pobierał kolejne kwoty, aż do wykorzystania niemal całej pożyczki, dokonywał także częściowych spłat pożyczki. Od 30 listopada 2017 roku pozwany zaprzestał jakichkolwiek spłat pożyczki. Ostatecznie bilans rachunku pozwanego, w

którym udzielono mu pożyczki zamknął się wykorzystaniem kapitału pożyczki w kwocie 135455,64 złotych, która stała się kapitałem wymagalnym. Nadto pozwanemu naliczono odsetki umowne w wysokości 8987,30 złotych.

W pismach z dnia 14 lipca 2017 roku i 11 grudnia 2017 roku powódka informowała pozwanego o zadłużeniu w spłacie pożyczki. Na dzień 14 lipca 2017 roku powstało zadłużenie w kwocie 1612,48 złotych tytułem kapitału wymagalnego (przeterminowanego). Na dzień 11 grudnia 2017 roku zadłużenie powstało zadłużenie w kwocie 1590,61 złotych tytułem kapitału wymagalnego (przeterminowanego). Jednocześnie w obu tych pismach powódka wezwała pozwanego do uregulowania zaległości w terminie 14 dni roboczych informując, że w terminie 14 dni roboczych od otrzymania zawiadomienia pozwany może złożyć wniosek o restrukturyzację zadłużenia. W piśmie z 2 lutego 2018 roku powódka skierowała do pozwanego ostateczne wezwanie do zapłaty należności wymagalnej na ten dzień w kwocie 4806,45 złotych tytułem kapitału wymagalnego (przeterminowanego). Jednocześnie powódka poinformowała, że w terminie 14 dni roboczych od otrzymania zawiadomienia pozwany może złożyć wniosek o restrukturyzację zadłużenia. W piśmie z dnia 17 września 2018 roku, w związku z niedotrzymaniem przez pożyczkobiorcę warunków udzielenia pożyczki, tj. brakiem spłaty zadłużenia wymagalnego, powodowy bank wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki z zachowaniem 30-dniowego okresu wypowiedzenia. Jednocześnie poinformował pozwanego, że zadłużenie z umowy wynosi: 127042,24 złotych tytułem kapitału niewymagalnego, 8413,40 złotych tytułem kapitału wymagalnego, 7756,21 złotych tytułem odsetek umownych. Bank wezwał do spłaty całości wskazanego zadłużenia wraz z dalszymi odsetkami naliczanymi zgodnie z umową najpóźniej do dnia upływu okresu wypowiedzenia, informując że po tej dacie kredyt stanie się w całości wymagalny i bank będzie uprawniony do naliczania odsetek za opóźnienie w spłacie. W piśmie z 7 lutego 2019 roku w związku z dalszym brakiem spłaty zadłużenia wymagalnego wynikającego z umowy powodowy bank wezwał pozwanego do spłaty: 135455,64 złotych tytułem kapitału wymagalnego, 8987,30 złotych tytułem odsetek umownych, w terminie 14 dni od otrzymania wezwania.

Postanowieniem z 29 marca 2019 roku Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy dokonał zmiany wpisu w KRS nr (...) polegającej na wykreśleniu nazwy Bank (...) S.A.” i wpisaniu w jej miejsce nazwy (...) Bank (...) S.A.”.

W dniu 15 maja 2019 roku (...) Bank (...) S.A. w W. sporządził wyciąg z ksiąg banku nr (...), w którym stwierdził, że P. M. jest zobowiązany do zapłaty z tytułu niespłaconego kredytu udzielonego na podstawie umowy pożyczki zabezpieczonej hipoteką nr (...) z 31 marca 2016 roku kwoty 144.433,94 złotych, na którą składa się kapitał wymagalny w kwocie 135.455,64 złotych i odsetki umowne zapadłe naliczone według podstawowej stopy procentowej w kwocie 8.978,30 złotych.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo okazało się zasadne w całości. Wskazał, że podstawę prawną roszczenia powoda stanowił art. 69 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku Prawo bankowe, zgodnie z którym przez umowę kredytu bank zobowiązuje się oddać do dyspozycji kredytobiorcy na czas oznaczony w umowie kwotę środków pieniężnych z przeznaczeniem na ustalony cel, a kredytobiorca zobowiązuje się do korzystania z niej na warunkach określonych w umowie, zwrotu kwoty wykorzystanego kredytu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty oraz zapłaty prowizji od udzielonego kredytu. Zgodnie z art. 78 Prawa bankowego do umów pożyczek pieniężnych zawieranych przez bank stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące zabezpieczenia spłaty i oprocentowania kredytu.

W sprawie, w ocenie Sądu Okręgowego niesporne było, że doszło do udzielenia pozwanemu pożyczki na podstawie umowy nr (...) z 31 marca 2016 roku. Z umowy wynikało, że bank udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 150000 złotych, wskazano okres obowiązywania umowy i obowiązek ratalnej spłaty zadłużenia. Pozwany nie kwestionował też, że środki z umowy pożyczki zostały postawione do jego dyspozycji, fakt ten wynika nadto z dowodów złożonych przez powódkę w odpowiedzi na zarzuty, w szczególności w postaci polecenia przelewu i historii rachunku klienta. Powód przedłożył w niniejszej sprawie dowody z dokumentów, w tym z dokumentów prywatnych, które w świetle całokształtu okoliczności niniejszej sprawy sąd pierwszej instancji uznał za wystarczające do przyjęcia, że powód udowodnił zarówno fakt zawarcia z pozwanym umowy pożyczki jak i wykonanie zobowiązania banku – to jest postawienia kwoty pożyczki do dyspozycji pozwanego. Niewykonanie zobowiązania przez pozwanego (tj. brak zwrotu kapitału pożyczki i przewidzianych umową odsetek) powód udowodnił wydrukiem historii rachunku, w którym udzielono pożyczki, jak i wyciągiem z ksiąg banku. Przebieg spłaty pożyczki i wszelkich innych operacji dokonywanych w ramach stosunku

zobowiązaniowego łączącego strony wykazany został także dokumentem w postaci zestawienia tabelarycznego i historią rachunku. Sąd Okręgowy podkreślił, że pozwany nie zgłosił do materiału dowodowego przedstawionego przez powoda żadnych konkretnych i umotywowanych zarzutów, w szczególności co do merytorycznej prawidłowości wynikających z nich zapisów. Przede wszystkim kwestionując zasadność roszczenia nie wskazał na konkretne błędy lub nieścisłości w wyliczeniu dochodzonej kwoty.

W ocenie sądu pierwszej instancji, nie miał racji pozwany kwestionując skuteczność wypowiedzenia przez powoda łączącej strony umowy pożyczki. Zgodnie z treścią tej umowy powód mógł wypowiedzieć umowę pożyczki na warunkach w niej określonych. W § 10 ust. 1 umowy wskazano, że w przypadku stwierdzenia, że warunki udzielenia pożyczki nie zostały przez pożyczkobiorcę dotrzymane lub w przypadku utraty zdolności kredytowej przez pożyczkobiorcę, Bank może m.in.: wypowiedzieć umowę, czy też zażądać przedstawienia przez pożyczkobiorcę w określonym terminie programu naprawczego i jego realizacji po zatwierdzeniu przez Bank. Z kolei w myśl § 10 ust. 6 wypowiedzenie miało być w formie pisemnej, pod rygorem nieważności.

Sąd Okręgowy uznał, że powód w zgodzie z uregulowaniami skutecznie wypowiedział pozwanemu umowę w piśmie z 17 września 2018 roku. Zachowany w nim został trzydziestodniowy termin wypowiedzenia, jak również wskazana przyczyna, którą był brak spłaty wymagalnego zadłużenia. Jednocześnie wezwano też pozwanego do zapłaty wskazanego w piśmie zadłużenia najpóźniej do dnia upływu okresu wypowiedzenia, a po upływie okresu wypowiedzenia kredyt (pożyczka) stawała się w całości wymagalna, dając bankowi prawo do naliczania odsetek za opóźnienie w spłacie. Powód skierował to wypowiedzenie na adres zamieszkania pozwanego wskazany w umowie i pod tym adresem korespondencja została odebrana w dniu 26 września 2018 roku co wynika z potwierdzenia odbioru.

Sąd Okręgowy wskazał, że powód zastosował procedurę określoną w art. 75c. Prawa bankowego. Konfrontując te regulacje z zebraniem w sprawie materiałem dowodowym Sąd Okręgowy stwierdził, że wymóg ten spełniają skierowane do pozwanego zawiadomienia z 14 lipca 2017 roku i 11 grudnia 2017 roku, jak i ostateczne wezwanie do zapłaty z 2 lutego 2018 roku. Otóż zgodnie z treścią tych wezwań pozwany, w związku z brakiem spłaty należności z umowy pożyczki wezwany został do zapłaty wymienionych w tych pismach należności w terminie 14 dni roboczych, licząc od dnia doręczenia wezwania. Bank poinformował też w tych pismach, że w terminie 14 dni roboczych od otrzymania wezwania (monitu) pozwany może złożyć wniosek o restrukturyzację zadłużenia. Prawidłowo zatem, wobec skutecznego wypowiedzenia umowy, powód postawił w stan wymagalności całą należność z umowy pożyczki wraz z odsetkami, których prawidłowość wyliczenia wynika zarówno z treści umowy, jak też historii rachunków przedłożonych przez Bank.

Sąd Okręgowy podkreślił, że dochodzone przez powoda roszczenie należało uznać za udowodnione również co do wysokości w oparciu o zebrany w sprawie materiał dowodowy (składający się z dokumentów stosownie do art. 245 k.p.c.). Wyciąg z ksiąg banku jest przy tym dowodem o tyle istotnym, że zgodnie z art. 95 ust. 1 Prawa bankowego księgi rachunkowe banków i sporządzone na ich podstawie wyciągi oraz inne oświadczenia podpisane przez osoby upoważnione do składania oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych banków i opatrzone pieczęcią banku, jak również sporządzone w ten sposób pokwitowania odbioru należności mają moc prawną dokumentów urzędowych w odniesieniu do praw i obowiązków wynikających z czynności bankowych oraz ustanowionych na rzecz banku zabezpieczeń i mogą stanowić podstawę do dokonania wpisów w księgach wieczystych. Jednocześnie jednak ust. 1a wspomnianej jednostki redakcyjnej stanowi, że moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym. Przepis ten nie odbiera jednak wyciągom z ksiąg banku mocy dowodu z dokumentu prywatnego, o którym mowa w art. 245 k.p.c., który oceniony w świetle całokształtu materiału dowodowego – w szczególności dowodów złożonych wraz z odpowiedzią na zarzuty – oraz z uwagi na brak konkretnych twierdzeń i dowodów przeciwności, pozwolił na uznanie twierdzeń powoda co do wysokości roszczenia za wiarygodne i prawdziwe. Nadto, wbrew zarzutom pozwanego wyciąg z ksiąg banku został podpisany przez J. B., którego uprawnienie do tej czynności wynika z pełnomocnictwa udzielonego przez osoby upoważnione w imieniu powodowego Banku 1 kwietnia 2019 roku.

Sąd Okręgowy podkreślił w swoich rozważaniach, że pozwany w istocie nie podnosił żadnych konkretnych twierdzeń co do faktów składających się na podstawę faktyczną niniejszej sprawy, a tylko ograniczał się do gołosłownego kwestionowania mocy przedkładanych przez powoda środków dowodowych.

O odsetkach Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 k.c. zgodnie z żądaniem od dnia wniesienia pozwu tj. od 21 maja 2019 roku.

O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. Powód wygrał niniejszy proces co uzasadniało zwrot na jego rzecz w całości poniesionych kosztów procesu, na które składa się opłata od pozwu w wysokości 1806 złotych.

Apelację od powyższego wniósł pozwany, który zaskarżył go w całości, zarzucając mu:

1/ naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na zapadłe w niniejszej sprawie orzeczenie, w postaci następujących przepisów:

a/ art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i błędne uznanie, że powód sprostał obowiązkowi udowodnienia istnienia i wysokości zobowiązania, podczas gdy powód nie udowodnił zasadności dochodzonego roszczenia w zakresie kwoty kapitału, jak i odsetek dochodzonych pozwem składając umowę kredytu oraz wypowiedzenie umowy w kserokopii,

b/ art. 233 § 1 k.p.c. polegające na błędnym ustaleniu na podstawie pisma powoda z dnia 17 września 2018 roku, że powód wypowiedział pozwanemu umowę kredytową., co pozostaje w oczywistej sprzeczności z treścią tego pisma;

c/ art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 75c prawa bankowego poprzez jego niezastosowanie podczas gdy w przedmiotowej sprawie nie brak jest wyczerpania przez powódkę odpowiedniej procedury przed skierowaniem sprawy do sądu, co skutkuje przedwczesnością powództwa,

2/ sprzeczność ustaleń stanu faktycznego z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego poprzez uznanie za udowodnione faktu istnienia i wysokości dochodzonej w niniejszym postępowaniu wierzytelności, podczas gdy fakty te nie są dostatecznie potwierdzone zebranych w sprawie materiałem dowodowym.

3/ rażące naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci:

a/ art. 65 k.c. w związku z art. 89 k.c. i art. 58 k.c. poprzez jego błędne niezastosowanie w niniejszej sprawie, co doprowadziło do bezzasadnego przyjęcia, że powód złożył pozwanemu skutecznie oświadczenie o wypowiedzeniu umowy kredytu;

b/ art. 6 k.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie podczas gdy na powodzie ciążył obowiązek wykazania istnienia roszczenia oraz jego wysokości,

c/ art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie i przyznanie ochrony prawnej działaniu powoda w zakresie wypowiedzenia umowy kredytowej, które stanowiło nadużycie prawa.

Na podstawie tak sformułowanych zarzutów pozwany wniósł o:

1/ zmianę wyroku w całości poprzez oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpatrzenia Sądowi Okręgowemu,

2/ zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów procesu w tym kosztów zastępstwa procesowego za I i II instancję według norm przepisanych,

3/ w przypadku oddalenia apelacji, na podstawie art. 102 k.p.c. o nieobciążanie kosztami procesu przed sądem drugiej instancji z uwagi na skomplikowaną sytuację materialną pozwanego.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji w całości jako oczywiście bezzasadnej i utrzymanie w mocy w całości wyroku Sadu Okręgowego w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy z dnia 30 listopada 2020 roku. Jego zdaniem - zarzuty podniesione w apelacji są całkowicie niezasadne.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego okazała się bezzasadna.

Zgodnie z art. 382 k.p.c., sąd drugiej instancji orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji i postępowaniu apelacyjnym. Zatem w zakresie objętym zaskarżeniem Sąd Apelacyjny dokonał ponownej oceny przedstawionego materiału dowodowego, dochodząc do wniosku, że Sąd Okręgowy w sposób prawidłowy przeprowadził postępowanie dowodowe, a poczynione ustalenia znajdują odzwierciedlenie w treści zgromadzonego materiału, są spójne i korespondują ze sobą. Sąd odwoławczy czyni zatem ustalenia sądu pierwszej instancji częścią niniejszego uzasadnienia i nie znajduje podstaw do ponownego ich szczegółowego przytaczania. Na akceptację, w ocenie Sądu Apelacyjnego, zasługują również rozważania prawne powołane przez sąd pierwszej instancji w uzasadnieniu zaskarżonego przez pozwanego orzeczenia, które sąd drugiej instancji, przy uwzględnieniu przytoczonych poniżej uwag i rozważań, przyjmuje jako własne.

Na wstępie wskazać trzeba, że sąd pierwszej instancji prawidłowo zastosował przepis art. 6 k.c. Sąd Okręgowy – wbrew zarzutom skarżącego – przyjął, że to na powodzie spoczywa ciężar dowodu istnienia i wysokości roszczenia dochodzonego w niniejszym procesie. Zasadnie jednak uznał, że zawnioskowany przez powoda materiał dowodowy pozwala uznać twierdzenia powoda w tym zakresie za wykazane.

W ocenie Sądu odwoławczego, na uwzględnienie nie zasługuje podniesiony przez pozwanego zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego. Zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów wyrażoną w powyższym przepisie sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie „wszechstronnego rozważenia zebranego materiału”, a zatem, jak podkreśla się w orzecznictwie, z uwzględnieniem wszystkich dowodów przeprowadzonych w postępowaniu, jak również wszelkich okoliczności towarzyszących przeprowadzaniu poszczególnych dowodów i mających znaczenie dla oceny ich mocy i wiarygodności [vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 listopada 1966 roku, II CR 423/66, OSNPG 1967/5-6/21; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 1999 roku, I PKN 632/98, OSNAPiUS 2000, nr 10, poz. 382; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z 11 lipca 2002 roku, IV CKN 1218/00, Lex, nr 80266; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 18 lipca 2002 roku, IV CKN 1256/00, Lex, nr 80267]. Jak ujmuje się w literaturze, moc dowodowa oznacza siłę przekonania uzyskaną przez sąd wskutek przeprowadzenia określonych środków dowodowych na potwierdzenie prawdziwości lub nieprawdziwości twierdzeń na temat okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, zaś wiarygodność decyduje o tym, czy określony środek dowodowy, ze względu na jego indywidualne cechy i obiektywne okoliczności, zasługuje na wiarę. Przyjmuje się jednocześnie, że ramy swobodnej oceny dowodów muszą być zakreślone wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego, regułami logicznego myślenia oraz pewnego poziomu świadomości prawnej, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wążąc ich moc oraz wiarygodność odnosi je do pozostałego materiału dowodowego [vide uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 marca 1980 roku, II URN 175/79, OSNC 1980/10/200; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 roku, II UKN 685/98, OSNAPiUS 2000/17/655; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 15 lutego 2000 roku, III CKN 1049/99, Lex nr 51627; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2000 roku, IV CKN 1097/00, Lex nr 52624; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 29 września 2000 roku, V CKN 94/00, Lex nr 52589; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2000 roku, IV CKN 1383/00, Lex nr 52544; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 czerwca 2001 roku, II UKN 423/00, OSNP 2003, nr 5, poz. 137; uzasadnienie wyroku

Sądu Najwyższego z dnia 14 marca 2002 roku, IV CKN 859/00, Lex nr 53923; uzasadnienie postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2002 roku, IV CKN 1050/00, Lex nr 55499; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 roku, II CKN 817/00, Lex nr 56906; uzasadnienie wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 września 2002 roku, IV CKN 1316/00, Lex nr 80273].

Jak słusznie zauważył Sąd Apelacyjny w Szczecinie w wyroku z dnia 19 czerwca 2008 roku [I ACa 180/08, LEX nr 468598], jeżeli z określonego materiału dowodowego sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, choćby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne. Dla skuteczności zarzutu naruszenia wyżej wymienionego przepisu nie wystarcza zatem stwierdzenie o wadliwości dokonanych ustaleń faktycznych, odwołujące się do stanu faktycznego, który w przekonaniu skarżącego odpowiada rzeczywistości. Konieczne jest tu wskazanie przyczyn dyskwalifikujących postępowanie sądu w tym zakresie. W szczególności skarżący powinien wskazać, jakie kryteria oceny naruszył sąd przy ocenie konkretnych dowodów, uznając brak ich wiarygodności i mocy dowodowej lub niesłusznie im je przyznając. Zwalczenie swobodnej oceny dowodów nie może więc polegać li tylko na przedstawieniu własnej, korzystnej dla skarżącego wersji zdarzeń, lecz konieczne jest - przy posłużeniu się argumentami wyłącznie jurydycznymi - wykazanie, że wskazane w art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wyrok sprawy [analogicznie Sąd Apelacyjny w Warszawie w uzasadnieniu wyroku z dnia 10 lipca 2008 roku, VI ACa 306/08].

W okolicznościach niniejszej sprawy, w tym w świetle zarzutów apelacji, nie sposób uznać, aby doszło do naruszenia przez sąd pierwszej instancji normy prawnej zawartej w art. 233 § 1 k.p.c. Sąd Okręgowy zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego ocenił bowiem dowody i na ich podstawie wyciągnął trafne wnioski. Pozwany formułując zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. wskazał przede wszystkim na wadliwą ocenę materiału dowodowego w odniesieniu do mocy dowodowej przedłożonych przez powoda kserokopii dokumentów w postaci umowy pożyczki i wypowiedzenia umowy. Zaznaczyć trzeba, że o ile powód przedstawił oryginał dokumentu zatytułowanego „wypowiedzenie wraz z wezwaniem do zapłaty”, o tyle w istocie [wbrew oświadczeniu zawartemu w odpowiedzi na apelację] złożył jedynie nie poświadczoną za zgodność z oryginałem kserokopię umowy pożyczki z dnia 31 marca 2016 roku. Nie oznacza to jednak, że powyższa kserokopia nie ma mocy dowodowej. Sąd Apelacyjny w pełni aprobuje rozważania Sądu Najwyższego w zakresie, w którym przyjęto, że dowody z określonych dokumentów w formie niepoświadczonych kserokopii nie stanowią wprawdzie dowodów z dokumentów w rozumieniu art. 244 i 245 k.p.c., ale nie są pozbawione mocy dowodowej w rozumieniu art. 232 k.p.c. w związku z art. 308 k.p.c. (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 listopada 2015 roku sygn. akt IV CSK 52/15, Legalis nr 1399203 czy wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 października 2020 roku, sygn. akt II CSK 799/18, Legalis nr 2495785). Tym samym, sąd pierwszej instancji oceniając zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, niezależnie od tego, czy przedłożyła dokumenty w oryginale, w postaci poświadczonej za zgodność bądź kserokopii, władny był dokonać oceny wedle reguł wyrażonych w art. 233 k.p.c.

Jest znamienne, że strona pozwana w zarzutach od nakazu zapłaty nie zanegowała faktu zawarcia z powodem umowy pożyczki o treści utrwalonej w przedstawionej w przedstawionej kserokopii ani zakwestionowała prawdziwości powyższego dokumentu, ograniczając się jedynie do zarzutu niewykazanie przez stronę powodową zasadności roszczenia. Tym samym sąd pierwszej instancji zasadnie uznał, że fakt zawarcia pomiędzy stronami umowy pożyczki był bezsporny, a zarazem poczynić ustalenia dotyczące treści powyższej czynności prawnej na podstawie załączonej do pozwu kserokopii dokumentu – tym bardziej, że okoliczność zawarcia przedmiotowej umowy pożyczki wynikała także z innych dokumentów przedstawionych przez powoda.

Za chybiony uznać trzeba także zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., a także powiązane z nim zarzuty naruszenia art. 65 k.c. w związku z art. 89 k.c. i art. 58 k.c. oparte na twierdzeniu, że sąd pierwszej instancji dokonał błędnej oceny pisma z dnia 17 września 2018 roku. Treść tego dokumentu nie budzi wątpliwości, że zostało w nim dokonane złożone oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki z dnia 31 marca 2016 roku. Nie zmienia tego wniosku fakt, że w powyższym dokumencie zawarto także wezwanie do zapłaty zadłużenia. Wbrew twierdzeniom pozwanego umieszczenie takiego wezwania było dopuszczalne, gdyż nie prowadziło do warunkowego wypowiedzenia umowy

pożyczki. Analiza pisma z dnia 17 września 2018 roku wskazuje bowiem, że zawarte oświadczenie o wypowiedzeniu umowy pożyczki było stanowcze, jednoznaczne i bezwarunkowe. Wezwanie do zapłaty zadłużenia stanowiło kolejny element powyższej czynności banku i polegało na żądanie zapłaty całości zadłużenia w terminie do upływu okresu wypowiedzenia. Za całkowicie nieadekwatne do okoliczności niniejszej sprawy należy uznać powołane w uzasadnieniu apelacji orzecznictwo dotyczące bezskuteczności warunkowego wypowiedzenia umowy kredytu/pożyczki, albowiem w badanej sprawie zapłata należności objęta wezwaniem do zapłaty nie stanowiła warunku, od którego bank uzależniał skuteczność wypowiedzenia. Jak wskazano wyżej – powód wypowiedział w piśmie z dnia 17 września 2018 roku umowę pożyczki i w związku z tym wypowiedzeniem wezwał do spłaty całości należności wynikającej z umowy pożyczki, zaznaczając, że niespłacenie zadłużenia w wyznaczonym terminie spowoduje skierowanie sprawy na drogę postępowania sądowego oraz następnie egzekucyjnego.

Wbrew zarzutom skarżącego nie można uznać, że wypowiedzenie umowy pożyczki było niejednoznaczne, gdyż nie wynikało z niego, w jakiej dacie umowa podlega rozwiązaniu. W piśmie z dnia 17 września 2016 roku wprost wskazano, że okres wypowiedzenia wynika 30 dni. Słusznie zauważa Sąd Okręgowy, że fakt umieszczenia na potwierdzeniu odbioru mechanicznego datownika sugeruje, że korespondencja została odebrana w pomieszczeniu o charakterze biurowym pozostającym w dyspozycji pozwanego. Sąd Apelacyjny nie podziela stanowiska pozwanego, że niemożliwym było ustalenie końcowej daty terminu wypowiedzenia umowy, a który to termin nie został wskazany przez powoda w oświadczeniu. Przepis prawa materialnego, a mianowicie art. 61 § 1 k.c. wskazuje na moment skutecznego złożenia oświadczenia woli, tj. w sytuacji, gdy doszło do osoby w taki sposób, że strona mogła zapoznać się z jego treścią. Pozwany odbierając oświadczenie banku w dniu 26 września 2018 roku musiał być świadomy, że tym samym rozpoczął bieg 30-dniowego okresu wypowiedzenia umowy, który upłynął z dniem 26 października 2018 roku. Sąd Apelacyjny na marginesie zaznacza, że pozwany nie kwestionował faktu doręczenia oświadczenia powoda, a zatem potwierdził fakt skutecznego doręczenia przesyłki i zapoznania się z jego treścią.

Za chybiony uznać trzeba także zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 75c prawa bankowego oparty na twierdzeniu, że w przedmiotowej sprawie nie została wyczerpana przez powódkę odpowiednia procedura przed skierowaniem sprawy do sądu.

Z prawidłowych ustaleń sądu pierwszej instancji wynika, że powódka trzykrotnie - w pismach z dnia 14 lipca 2017 roku, z dnia 11 grudnia 2017 roku i z dnia 2 lutego 2018 roku - informowała pozwanego o zadłużeniu w spłacie pożyczki, wzywając go do uregulowania zaległości w terminie 14 dni roboczych oraz informując, że w terminie 14 dni roboczych od otrzymania zawiadomienia pozwany może złożyć wniosek o restrukturyzację zadłużenia, zaś w ostatnim z tych wezwań pouczając o możliwości wypowiedzenia umowy pożyczki. Ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby pozwany spłacił żadaną przeterminowaną należność. Tym samym strona powodowa była uprawniona do wypowiedzenia umowy pożyczki, co uczyniła w piśmie z dnia 17 września 2018 roku.

W tak ustalonym stanie faktycznym sąd pierwszej instancji zasadnie uznał, że powód dochował ciężącego na nim obowiązku określonego w art. 75c prawa bankowego. Bez znaczenia pozostaje podniesiona w apelacji kwestia okresu, który upłynął od wezwania do zapłaty do faktycznego wypowiedzenia umowy pożyczki, skoro w dacie dokonania tej ostatniej czynności nadal były aktualne przesłanki wypowiedzenia. Co więcej, okoliczność, że powód nie wypowiedział umowy pożyczki w krótszym terminie był w interesie samego pozwanego, który uzyskał dodatkowy czas na spłatę zadłużenia. Fakt, że pozwany z tej możliwości nie skorzystał, nie może stanowić argumentu na niekorzyść powodowego banku. Zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego można przyjąć, że pozwany miał świadomość o podejmowanych przez bank działaniach windykacyjnych i możliwych negatywnych konsekwencjach utrzymywania stanu zadłużenia, w szczególności dotyczących wypowiedzenia umowy pożyczki.

Biorąc pod uwagę, że chybione okazały się zarzuty naruszenia przepisów postępowania regulujących postępowanie dowodowe, brak podstaw do uznania za wadliwe ustalenia faktyczne sądu pierwszej instancji dotyczące istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności. Zaznaczyć trzeba, że ani z lektury uzasadnienia apelacji, ani z treści samego zarzutu apelacyjnego nie wynika w sposób jednoznaczny w czym przejawia się sprzeczność pomiędzy stanem faktycznym a materiałem dowodowym zebrany i ustalony przez Sąd Okręgowy. Znamienne w tej mierze jest, że

pozwany nawet nie wskazuje odmiennych faktów wynikających z materiału dowodowego. Zgodnie zaś z art. 368 § 1¹ k.p.c. w wywiedzionej apelacji należy wskazać fakty ustalone przez sąd pierwszej instancji niezgodnie z rzeczywistym stanem rzeczy lub istotne dla rozstrzygnięcia fakty nieustalone przez sąd. Sąd odwoławczy nie dostrzega w środku zaskarżenia wywiedzionym przez pozwanego faktów i dowodów, które wskazywałyby na konieczność poczynienia odmiennych ustaleń od tych, które zostały poczynione przez Sąd Okręgowy. Pozwany nie artykułuje w swojej apelacji konkretnych przypadków, ograniczając się jedynie do podniesienia ogólnego zarzutu sprzeczności pomiędzy stanem faktycznym a materiałem dowodowym. Pozwany, uchylając ciężącemu obowiązkowi wskazania uchybień sądu pierwszej instancji pozbawia Sąd Apelacyjny możliwości zweryfikowania podniesionych zarzutów i merytorycznego odniesienia się do twierdzeń pozwanego.

Odnosząc się do zarzutów naruszenia przepisów prawa materialnego, tj. art. 65 k.c. w zw. z art. 89 k.c. i art. 58 k.c. poprzez błędne niezastosowanie w niniejszej sprawie, wskazać należy - odwołując się do powyższych rozważań - że Sąd Apelacyjny nie dostrzegł w apelacji merytorycznego uzasadnienia przywołanego zarzutu. Sąd Okręgowy rozważając kwestię zasadności powództwa zasadnie wskazał, że powód mógł wypowiedzieć umowę pożyczki zgodnie z postanowieniami § 10 umowy łączącej strony. Podkreślić trzeba, że ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że pozwany nie dotrzymał warunków umowy uchylając się od spłaty poszczególnych rat i doprowadzając do powstania zaległości w kwocie 144.433,94 złotych. Nie budzi wątpliwości, że przed wypowiedzeniem umowy pozwany został wezwany w trybie art. 75c prawa bankowego do spłaty zadłużenia i pouczony o przysługujących mu uprawnieniach. Jak wskazano wyżej - pozwany z tej możliwości nie skorzystał, co uzasadniało wypowiedzenie umowy. Podkreślić ponownie należy, że wypowiedzenie umowy jednoznacznie wskazywało na konsekwencje upływu terminu opisanego w oświadczeniu (wskazanie, że po upływie okresu wypowiedzenia kredyt stanie się w całości wymagalny i bank będzie uprawniony do naliczenia odsetek za opóźnienie w spłacie). Brak również podstaw do przyjęcia, że powyższe wypowiedzenie było nieważne w rozumieniu art. 58 k.c., albowiem powód składając powyższe oświadczenia nie naruszył żadnych przepisów ustawy.

Na aprobatę nie zasługuje również zarzut naruszenia art. 5 k.c. poprzez jego niezastosowanie. Zgodnie z dyspozycją tego przepisu. - „nie można czynić ze swego prawa użytku, który by był sprzeczny ze społeczno - gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub z zasadami współzycia społecznego. takie działanie lub zaniechanie nie jest uważane za wykonywanie prawa i nie korzysta z ochrony”.

Na wstępie zauważyć trzeba, że artykuł 5 k.c. znajduje zastosowanie w sytuacji, gdy osobie uprawnionej przysługuje określone prawo podmiotowe, lecz w świetle oceny danego stanu faktycznego i przy uwzględnieniu treści konkretnej normy prawnej korzystanie przez nią z tego prawa pozostaje w sprzeczności z zasadami wskazanymi w tym przepisie. Do powyższych zasad ustawodawca zalicza zasady współzycia społecznego oraz społeczno-gospodarcze przeznaczenie prawa.

Podkreślić należy, że treść zasad współzycia społecznego nie jest zdefiniowana. W piśmiennictwie prawniczym i orzecznictwie [vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 roku, IV CKN 1756/00, nie publ.] podkreśla się, że przy uwzględnieniu, iż Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej (art. 2 Konstytucji RP z dnia 2 kwietnia 1997 roku), należy przyjąć, że odwołanie się do zasad współzycia społecznego oznacza odwołanie się do idei słuszności w prawie i do powszechnie uznawanych wartości w kulturze naszego społeczeństwa. Ujmując rzecz ogólnie, można przyjąć, że przez zasady współzycia społecznego należy rozumieć podstawowe zasady etycznego i uczciwego postępowania.

W badanej sprawie w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego brak podstaw do przypisania powodowi naruszenia tego rodzaju reguł postępowania przy dokonywaniu wypowiedzenia umowy pożyczki. Skorzystanie z powyższego uprawnienia było konsekwencją nielojalnego postępowania samego pozwanego, który pomimo wielokrotnych wezwań do zapłaty nie spłacał terminowo rat pożyczki, jak również pomimo udzielanych mu pouczeń nie przejawiał żadnej inicjatywy w celu restrukturyzacji swego zadłużenia. Z tego względu nie można było

wymagać do powoda, aby tolerował ten stan rzeczy. W konsekwencji brak podstaw do odmowy udzielenia roszczeniu powoda ochrony prawnej na podstawie art. 5 k.c.

Konkludując powyższe rozważania, Sąd Apelacyjny doszedł do przekonania, że rozstrzygnięcia zawarte w zaskarżonym wyroku były w pełni prawidłowe, skutkiem czego apelacja pozwanego jako bezzasadna podlegała oddaleniu na podstawie art. 385 k.p.c.

Edyta Buczkowska-Żuk Tomasz Sobieraj Artur Kowalewski